

Helse- og omsorgsdepartementet
(Levert elektronisk på www.regjeringen.no)

Deres referanse: 19/3727
Vår referanse: 2019/321
Dato: 05/12/2019

Høringssvar – Lov om Eldreombud

Det vises til høringsnotat av 6. september 2019, der forslag til lov om Eldreombudet blir sendt på høring.

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) har som hovedoppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i tråd med Grunnloven, menneskerettsloven og den øvrige lovgivning, internasjonale traktater og folkeretten for øvrig, jf. lov om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter § 1 annet ledd. NIM skal blant annet gi råd til regjeringen og andre offentlige organer om gjennomføringen av menneskerettighetene, jf. § 3 første ledd bokstav b. I dette ligger det særlig at NIM skal komme med innspill i lovgivningsprosesser som berører menneskerettighetene, jf. Innst. 2016 L (2014–2015) s. 3.

NIMs rolle vil primært være å foreta en vurdering av hvordan de foreslåtte lovendringene forholder seg til Norges menneskerettslige forpliktelser. Det er i utgangspunktet ikke NIMs oppgave å uttale seg om hensiktsmessigheten av forslaget.

Slik NIM ser det er det ingen menneskerettslig plikt å etablere et eldreombud. Når det er sagt mener NIM at et eldreombud vil styrke implementeringen av eldres menneskerettigheter. NIMs årsrapporter for 2016 og 2018,¹ vår rapport *Eldres menneskerettigheter – Syv utfordringer* fra 2019,² Aftenpostens artikkelserie om vold på norske sykehjem fra 2019,³ samt tidligere nasjonal institusjons rapport *Menneskerettigheter i sykehjem* fra 2014,⁴ viser at eldres menneskerettighetssituasjon er under press. På grunn av alderdom og de følger dette får for den enkelte, er eldre en sårbar gruppe som er særlig utsatt for menneskerettighetskrenkelser. Demografisk sett blir denne gruppen også stadig større.⁵ Dette styrker grunnlaget for å opprette et eldreombud, og NIM støtter derfor forslaget om et nytt ombud på feltet.

¹ Dokument 6 (2016–2017), «Årsmelding», 2016; Dokument 6 (2018–2019), «Menneskerettighetene i Norge 2018».

² «Eldres menneskerettigheter» – syv utfordringer, Norges institusjon for menneskerettigheter, Temarapport 2019.

³ «Hver dag utøver eldre vold på norske sykehjem», Aftenposten 28. november 2019.

⁴ «Menneskerettigheter i sykehjem», tidligere nasjonal institusjon for menneskerettigheter, 2014.

⁵ «Befolkningsfremskrivninger 2016–2100: Dødelighet og levealder», Syse, Pham og Keilman, 2016.

Vi merker oss forøvrig at departementet mener at det bør vurderes om ombudets deltakelse i NIMs rådgivende utvalg skal inntas i instruks om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter. For Sivilombudsmannen, Barneombudet og Likestilling- og diskrimineringsombudet, er deltakelse i dag hjemlet direkte i instruksen. I § 6 heter det at:

«[d]et rådgivende utvalget skal bestå av medlemmer fra frivillige organisasjoner, det akademiske miljø eller andre særlig kvalifiserte profesjonsgrupper, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Barneombudet, Likestilling- og diskrimineringsombudet og andre særlig berørte offentlige institusjoner».

Eldreombudet vil i alle tilfeller falle innenfor ordlyden av «*særlig berørte offentlige institusjoner*», og NIM har derfor ingen sterke synspunkter på om instruksen bør endres. Uavhengig av om instruksen endres, ønsker vi eldreombudet hjertelig velkommen til rådgivende utvalg og ser frem til ombudets deltakelse.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Adele Matheson Mestad
Direktør

Stine Langlete
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.